

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Casvvm Conscientiae De Sacramentis

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

De modo & ritu sumendi Eucharistiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40295

Quæritur XXXVIII. Vtrum Pauli verba repeti debeant apud singulos, quibus cœna porrigitur, & tunc, quando porrigitur. Respondet Calvinus epist. 361. *In cœna administranda aliquando Pauli verbis usus sum: sed quia apud singulos repeti non poterant, quia longior mora iniiceretur; (si autem inter ipsam recitationem plures transfirent, vix decimus quisq; assequeretur, quid vellem, nemo percipiebat integram sententiam) desistere malui.* Bene fecisti, ô Caluine. Nam porrigendo merum & purum putum panem ac vinum, verba S. Pauli absque mendacio & impostura pronunciare non poteras: quid enim de pane Calviniano minus verè pronuntiatur, quàm illud: *Accipite & comedite: hoc est corpus meum.*

Quæritur XXXIX. Vtrum quis sumptioni Eucharistiæ confessionem præmittere debeat. Respondet Lutherus in Instructione Visitatorum Tom. 7. Ien. Germ. *Rudes & indoctos non debere admitti ad cœnam, nisi à pastore examinentur & approbentur, vel nisi confiteantur: Ipsum pastorem sine confessione cœnare posse: similiter alios doctos & intelligentes viros. Et ego ipse Doctor Martinus, inquit Lutherus, aliquoties sine confessione ad cœnam accedo, ne conscientia mea necessitatem imponam. Et interim nolo penitus carere confessione, potissimum propter absolutionem.*

Demodo & ritu sumendi Eucharistiæ.

Quæritur XL. Num cœna sit sumenda à ieiuniis. Respondet Lutherus in Colloq. Potatorii Germ. tit. de sacramento Altaris, initio statim. *Wie wol vns mehze gefellet / daß mans nüchtern empfahe / vmb der Ehrerbietung willen / daß wir Teutschen / wann wir voll seynde /*

ſeyndt/ daſſelbigenicht ohn alle Scheuh vnnnd Threr
bietung empfahen/ wie Paulus ſchreibet/ das die zu
Corintho gethan haben. Quæ Latinus verſor ita vertit:
Quamuis ieiunium plus placet ad reuerentiam ſumentis, ne e-
briofſi Germani poſt crapulam, ſine omni reuerentia accipiant,
vt Paulus Corinthioſ feciſſe deplorat.

In Formula Miſſæ, ſeu in Appendice de communio-
ne populi ita ſcribit Lutherus: *Sic de preparatione ad cœ-*
nam hanc ſapimus, vt liberum ſit ieiunio & orationibus ſe com-
ponere. Sobrios certè oportet ad eſſe & diligentes, vt maximè
nihil ieiunes, aut parum ores. Sobrietatem verò dico, non illam
ſuperſtitioſam Papiſtarum, ſed ne crapula ructues, & diſtento
ventre pigreſcas. (En Lutheranam ſobrietatem: Luthero
ſobrius eſt, qui nec ructat, nec ructatur; nec vêtre diſten-
to pigreſcit, licet alioqui probè factus & ſaburratus.)

Optima preparatio eſt anima peccatis, morte, tentationibus a-
gitata eſuriens & ſitiens medelam & robur. Hanc diſpoſi-
tionem cum Lutherus exigat, excludit tamè à cœna ſua
in Formula Miſſæ, ſcortatorem, adulterum, ebrium, luſorem,
uſurarium, maledicum, aut alio crimine manifèſto infamem,
cum diſpoſitionibus quas Lutherus ad ſumptionem Eucharistiæ,
& hic & ſuprà requirebat, ſcortatores, adulteri, uſurarij,
& alij huius classi vel maximè exornati ſint, ac p̄inde ad
Lutheranam cœnam quàm aptiſſimi.

*Lutherana
preparatio &
diſpoſitio ad
cœnam.*

Quæritur XLI. Num cœna ſit ſumenda flexis geni-
bus. Reſpondet Beza epist. 12. ad Anglicanæ Eccleſiæ
Quæſtiones: *Geniculatio, dum ſymbola accipiuntur, ſpeciem*
quidem habet piæ ac Chriſtiane venerationis; ac proinde olim
potuit cum fructu uſurpari: tamen quoniam ex hoc fonte orta
eſt artolatria illa deteſtabilis, & adhuc in multorum animis
hærens, meritò ſublata eſſe videtur.

Idem epist. 8. ad Pſeudoepiſcopum Londinenſem:
Non placuit vel ſedentibus, vel ſtantibus, vel accedentibus pa-

o nem

nem in manum porrigi, ut olim fiebat, sed attolli panem quasi venerandum: postea adhibita est genuflexio, & buccellam in os ingerere maluerunt, reuerētia nimirum caussa. At qui hoc primum fuisse horrenda illius artolatria initium, quae ne nūc quidem aboleri potest, quis tandem non videt?

Antipharmacum.

In conuenticulo Caluiniano Londinensi cap. 23. statuitur, ut qui cœnam sumunt, id faciant in genua reuerenter, ut par est, inclinati iuxta ritum in libro publica Liturgia ea in parte praestitutum. In eadem pseudosynodo cap. 27. Ministri, cum cœnam Domini administrant, neminem scienter eiusdem facient participem, qui in genua non fuerit inclinatus, sub pœna suspensionis.

Aliud Antipharmacum ex Luthero.

Lutherus in Colloq. sympos. tit. de sacramento Altaris. Quidam interrogabat, an sacramentum honore afficiendum esset? Respondit Lutherus, quando ad altare sacramentum sumo, tum flecto genua mea in signum honoris & reuerentia: sed in lecto; iacens illud sumo.

Idem in cap. 47. Genes. Sicut nos non tantum orantes, sed & baptizantes, absoluentes, & absoluti, & accedentes ad sacram synaxin, quin etiam ad recitationem promissionum, aut textus Euangelij, genua flectere, vel saltem stare debemus in signum adorationis siue reuerentia & gratitudinis, &c. Sic bonum est, quod sacramentum altaris colitur inflexis genibus, quia ibi est verum corpus & sanguis Domini.

Quæritur XLII. generatim, Vtrum sacramentum altaris sit colendum & adorandum. Respondet Beza quæst. 243. In ipsa panis sumptione adoratio, quàm sit periculosa, utpote, quae artolatria occasione aperuerit, res ipsa demonstrat.